

Diferenciální rovnice

1. ÚLOHA

Řešte následující diferenciální rovnice metodou separace proměnných (značení: $\dot{y} = \frac{dy}{dx}$):

$$(a) \quad 2xy\dot{y} + 1 + y^2 = 0 \quad [y = \pm\sqrt{\frac{c}{x} - 1}]$$

$$(b) \quad \dot{y} \tan(x) - y = a, \quad a \in \mathbb{R}, \quad x \neq \frac{\pi}{2} + k\pi \quad [y = c \sin(x) - a]$$

$$(c) \quad \dot{y} + x^2 y = 0, \quad y(0) = 1 \quad [y = \exp(-\frac{x^3}{3})]$$

$$(d) \quad (\dot{y})^2 = y^2 \quad [y = c \exp(\pm x)]$$

$$(e) \quad \dot{y} = 2\sqrt{y} \quad [y = (x + c)^2]$$

$$(f) \quad \dot{y} \sin(x) + y \cos(x) = 0 \quad [y = \frac{c}{\sin(x)}]$$

2. ÚLOHA

Rychlost rozpadu prvku rádiu je přímo úměrná jeho hmotnosti. Určete, kolik procent hmotnosti m_0 rádia se rozpadne za 200 let, jestliže víte, že poločas rozpadu rádia, tj. doba, za níž se rozpadne právě polovina jeho původního množství (resp. hmotnosti), je roven 1590 let.

3. ÚLOHA

Teplota chleba vytaženého z pece během 20 minut klesla ze 100°C na 60°C . Teplota okolního vzduchu je $t_0 = 25^\circ\text{C}$. Za jakou dobu od počátku ochlazování se teplota chleba snížila na 30°C ?

4. ÚLOHA

Vybíjení kondenzátoru (časová změna náboje Q) přes rezistor je nepřímo úměrné odporu resistoru R a přímo úměrné kapacitě kondenzátoru C . Nalezněte funkci času, která bude popisovat vybíjení kondenzátoru když víte, že v čase $t = 0$ byl $Q(0) = Q_0$.

5. ÚLOHA

Řešte následující rovnice metodou variace konstant:

$$(a) \quad 2x\dot{y} + x^2 - 6y = 0 \quad [y = cx^3 + \frac{1}{2}x^2]$$

$$(b) \quad \dot{y} + 4x^3 y = x^2 \exp(-x^4) \quad [y = \exp(-x^4)(\frac{x^3}{3} + c)]$$

$$(c) \quad \dot{y} + \frac{y}{x+1} = \sin(x), \quad y(\frac{\pi}{2}) = \frac{1}{\pi} \quad [y = -\cos(x)(x+1) + \sin(x) + (\frac{1}{\pi} - \frac{1}{2})]$$

$$(d) \quad (x+y)dy = ydx + y \ln(y)dy \quad [y = y \left(\ln(y) - \frac{\ln^2(x)}{2} + c \right)]$$

6. ÚLOHA

Nádrž o celkovém objemu 1000 litrů obsahuje 100 litrů mořské vody o koncentraci 30 gramů soli na litr. Do nádrže přitéká rychlostí 2 litry za minutu zředěná mořská voda o koncentraci 10 gramů na litr. Po důkladném promíchání vytéká roztok z nádrže

rychlostí 1 litr za minutu. Určete množství soli (v gramech) v nádrži v libovolném čase t a koncentraci soli v nádrži (v gramech na litr) v okamžiku, když se nádrž zcela naplní.